

MEMORIA 17-18

PROGRAMA INTEGRAL “A PUNTO-TEIS”

DATOS RELATIVOS Á ACTUACIÓN

1.DENOMINACIÓN DA ENTIDADE: Plan Comunitario de Teis.

2.DENOMINACIÓN DA ACTUACIÓN CON INDICACIÓN DO MARCO NO QUE SE DESENVOLVE A ACTUACIÓN: Programa Integral de Iniciativa Comunitaria “A Punto Teis 2017-2018”.

3.ORDE DA SUBVENCIÓN: Orde de 12 de maio de 2017, pola que se establecen as bases que rexerán a concesión de subvencións a entidades de iniciativa social para a promoción de actuacións de servizos sociais comunitarios e inclusión social e procédese á súa convocatoria para os anos 2017 e 2018 (cofinanciada parcialmente polo Fondo Social Europeo e polo Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional).

XUSTIFICACIÓN E FINALIDADE DO PROGRAMA

Dadas as características poboacionais do barrio e a súa situación socioeconómica, tal e como se desprende dos datos obtidos na diagnose comunitaria realizada por esta entidade, algúns sectores da mesma- entre os que destacan os mozos e mozas de entre 16 a 26 anos- precisan abordar a súa vulnerabilidade a traveso dun programa de intervención integral a nivel comunitario que permita:

- 1.Previr e/ou minimizar o risco de exclusión social destes sectores poboacionais (punto de encontro comunitario).
- 2.Facilitar o seu acceso normalizado ao mercado de traballo (competencias, aptitudes e habilidades básicas e alternativas ao desemprego).
- 3.Potenciar e fortalecer a rede social e comunitaria establecendo canles relacionais de apoio e seguimento continuado.

O traballo con estes sectores poboacionais na prevención de posibles situacións ou riscos de exclusión, é unha conta pendente a nivel comunitario no barrio de Teis que quedou patente no proceso diagnóstico levado a cabo por esta entidade; tanto polo que concirne a dificultade de conseguir a súa participación, como pola lonxanía

na que se sitúan no mapa relacional dos colectivos sociais, organizacións e institucións presentes no barrio.

Con este Programa preténdese continuar o traballo iniciado en edicións anteriores, saldando esa conta pendente, habilitando un punto de referencia para a xente nova que funcione, asemade, coma un servizo complementario de apoio, asesoramento e acompañamento, ben cara ao desenvolvemento de condutas sociais normalizadas; ben cara a evitar, nos casos que se precise, a exclusión social a través do acceso normalizado aos recursos (información, asesoramento, acompañamento) e da inserción -a medio prazo- no mercado laboral: entrenando na adquisición de habilidades e aptitudes básicas (entendendo estas como capacidades ou disposicións laborais mínimas) e formación prelaboral (orientación laboral, busca activa de emprego...)¹.

O programa pretende ser unha actuación integral de carácter transversal (Tipoloxía dos apartados 4.1.b.2º1º e 4.1.b.2º2º da orde), unindo as intervencións complementarias dos servizos sociais comunitarios nun proxecto de inclusión social; asentando estas intervencións nas propias forzas e recursos da comunidade, mellorando a súa organización, coordinándoos, optimizándoos e mobilizándoos, na medida do posible, na busca de alternativas viables de traballo, fomentando en moi diversos eidos (no convencemento de que a integración abrangue aspectos moi diversos) a implicación das persoas na rede (a traveso da coordinación e cooperación cos servizos sociais e outras entidades ou axentes sociais participantes) e facilitando, a traveso do establecemento de Itinerarios - con titorización e seguimento- a incorporación social das persoas en situación de desvantaxe e /ou exclusión que reducindo a súa vulnerabilidade.

---

¹ Por ausencia o déficit grave de recursos económicos e situación de desemprego, así como polo déficit de acceso á información e participación social e de cidadanía dos/as máis mozos/as.

OBXECTIVOS

oObxectivos Xerais:

- Dotar, aos e ás mozas en situación ou risco de exclusión, de competencias e contidos básicos que permitan o desenvolvemento das súas capacidades persoais e sociais como paso previo para un acceso normalizado ao mercado de traballo.
- Realizar seguimento e titorización de mozos/as do barrio en situación ou risco de exclusión social.
- Implicar a comunidade no proceso de incorporación social e laboral dos mozos e mozas en situación de risco ou exclusión social.

oObxectivos Específicos:

- Mellorar as aptitudes básicas dos mozos e mozas do barrio en situación ou risco de exclusión social.
- Utilizar a comunidade como recurso na busca activa de emprego.
- Crear un espazo comunitario de referencia.
- Promover a coordinación dos servizos e profesionais do barrio implicados no programa.
- Realizar un seguimento e titorización personalizada dos destinatarios/as contando cos/as profesionais e servizos do barrio.

METODOLOXÍA E RECURSOS EMPREGADOS

A metodoloxía foi a propia das iniciativas comunitarias: participativa, activa e flexible en todo o proceso, de tal xeito que a coordinación e cooperación entre todas/os as/os axentes implicadas/os se convertise no método de traballo propiamente dito, habilitando canles de comunicación directa entre as persoas, cubrindo os ocos aos que a administración non chega e apostando pola calidade da intervención. Isto permitiu un itinerario personalizado de aprendizaxe adaptado ás necesidades da poboación destinataria, utilizando, cando foi necesario as TICs como ferramenta de traballo e recurso metodolóxico.

•RECURSOS HUMANOS:

oPersoal contratado:

- Unha coordinadora (Traballadora Social) responsable da coordinación xeral e da integralidade do programa. Encargada da programación, organización e coordinación inicial con institucións, entidades e empresas colaboradoras do programa así como da selección de persoal.
- Dúas titoras/formadoras no período do curso teórico, seguimento das prácticas e responsables do programa. (Educadoras Sociais).

oPersoal colaborador:

- Un pedagogo con funcións de asesoramento.
- Unha orientadora laboral do INEM.
- Un orientador laboral do Concello de Vigo.
- Outros/as profesionais dos servizos do barrio.

•RECURSOS MATERIAIS:

oPropios:

- Local propio con Aulas e despachos diferenciados
- Computador, teléfono, portátil, proxector.
- Material de oficina.
- Material específico en cada módulo.

oCedidos:

- Aula de informática do Centro Municipal de Ríos.

•COOPERACIÓN CON OUTRAS ENTIDADES:

Coordinación coas seguintes entidades e servizos para posibles derivacións e intercambio de información:

- Unidade de Traballo Social do Concello de Vigo para zona Teis.
- Unidade de Traballo Social do Concello de Vigo para zona Travesía de Vigo.
- Oficina de emprego. Servizo Público de Emprego de Galiza en Teis.
- Concellaría de Emprego do Concello de Vigo
- Centro de día e atención ao menor Alborada.
- Centro de ensino do barrio.
- Asociación Arela.
- Residencia de Menores O Seixo.
- Traballadora Social do Centro de Saúde.

Para a fase de Prácticas en empresas, adquiriron o compromiso de firma do convenio correspondente as seguintes empresas:

- Suministros Punto Fijo S.L. (R/Santa Tegra-Teis, Vigo); (R/Teixugueiras-Navía, Vigo).
- Empresa Carrefour S.A. (R/ Travesía de Vigo 202 - Teis, Vigo).

ACTUACIONES DESENVOLVIDAS

•Fases de actuación.

A.- COORDINACIÓN TÉCNICA PARA OS ITINERARIOS DE INSERCIÓN:

- Xuntanzas organizativas:
  1. Servizos Sociais comunitarios municipais no barrio (UTS TEIS/UTS TVSIA).
  2. Recursos Asistenciais do barrio (Alborada Centro de Menores, Traballadora Social do Centro de Saúde).
  3. Servizos de emprego (estatal, autonómico e local)
  4. Institutos, Colexios e Servizos do barrio.
  5. Institucións xuvenís de ámbito local (municipal).
- Selección de mozas/os derivadas/os.
- Elaboración/preparación dos contidos.
- Deseño de Itinerarios de Inserción Sociolaboral Personalizados.
- Xuntanzas cos e cas colaboradoras profesionais (pedagogo, etc...).

- Elaboración de Convenio de Colaboración coas entidades/colectivos.

B.- ITINERARIOS DE INSERCIÓN PERSONALIZADOS:

◦DESENVOLVEMENTO DE ITINERARIOS

- Desenvolvemento e Realización de Itinerarios de Inserción Sociolaboral Personalizados:*
  - A estruturación e organización do programa en itinerarios que incluían módulos preformativos naqueles casos nos que se precisou, permitíu adaptar as diferentes accións aos perfis dos participantes, posibilitando poder optar aos módulos preformativos completos -ou a algún deles- ou establecer directamente o itinerario sociolaboral.
  - Realización de accións formativas para a adquisición e mellora de habilidades sociais e hábitos prelaborais.
  - Acompañamento social, co fin de reforzar o itinerario daqueles/as participantes que optaran polas alternativas de acceso a un emprego ou a formación de carácter laboral.
  - Acompañamento en accións prelaborais (prácticas en empresas, entrevistas previas a contratación).
- Contacto coas entidades, colectivos e sinatura de convenios, cando foi o caso, para a realización de prácticas prelaborais.*
- Titorizaxe e seguimento personalizado das/os mozos e mozas do programa.*

◦ACCIÓNES FORMATIVAS:

1.- MÓDULO HABILIDADES SOCIAIS

- .Coñecemento e interrelación grupal. Dinamización do grupo.
- .Comunicación, axentes, tipos...
- .Habilidades sociais, concepto, variantes. A autoestima.
- .Resolución de conflitos e convivencia pacífica.
- .Entrenamento en HH.SS. e conduta prosocial. Empatía.

2.- MÓDULOS DE HABILIDADES PRELABORAIS E INFORMÁTICA.

- .Adestramento en hábitos de traballo e disciplina (respecto de horarios, acatamento de ordes...)
- .Orientación laboral.
- .Curriculum Vitae, carta de presentación.
- .Adestramento para a entrevista persoal.
- .Información, orientación no autoemprego.
- .Bolsas de emprego.
- .Utilización das TICs na busca activa de emprego:
  - Suites ofimáticas libres, Open Office.
  - Redes sociais e a súa utilización como recurso na busca de emprego.
  - Páxinas web, bolsas de emprego.
  - Utilización doutros cursos formativos *on-line*.

3.- PRÁCTICAS NON LABORAIS EN EMPRESAS

- .Titorización individualizada e diaria dos mozos e das mozas en prácticas.
- .Coordinación e titorizaxe cos/as responsables correspondentes das entidades /colectivos.
- .Control de asistencia e asesoramento profesional.

C.- TITORIZAXE E SEGUIMENTO DOS ITINERARIOS DE INSERCIÓN:

● *Seguimento dos Itinerarios de Inserción Personalizados:*

1. Titorizaxe e seguimento personalizado das/os alumnas/os: titoría, asesoramento e seguimento persoal presencial.
2. Titoría e seguimento virtual. Creouse unha conta de correo electrónico onde os formadores solicitaban exercicios e eles/as contestaban ás correccións. Aproveitouse este método para practicar o manexo do correo electrónico, unha habilidade que só tiña adquirida con anterioridade unha minoría dos/as participantes.

● Número de horas para cada fase de actuación

COORDINACIÓN TÉCNICA: (inicio 15 de xullo de 2017 – remate 12 de xuño de 2018. 365 hrs)

ITINERARIOS DE INSERCIÓN SOCIOLABORAL PERSONALIZADOS: (Inicio 15 de agosto de 2017 - remate 12 de xuño de 2018. Total 925 hrs)

ACCIÓN FORMATIVA dentro dos itinerarios: (inicio: 29 de outubro 2017; remate: 1 de xuño 2018. 320 horas)

➤ MÓDULO HABILIDADES SOCIAIS (inicio: 29 de outubro de 2017, remate: 30 de marzo de 2018. 160 hrs)

➤ MÓDULO DE HABILIDADES PRELABORAIS (inicio: 29 de outubro de 2017, remate: 30 de marzo de 2018. 160 hrs)

➤ MÓDULO DE INFORMÁTICA (inicio: 19 de novembro de 2017, remate: 18 de febreiro de 2018. 80 hrs)

PRÁCTICAS PRELABORAIS: (inicio-remate: 15 decembro de 2017, remate: 30 maio de 2018 . 30 hrs/alumna/o)

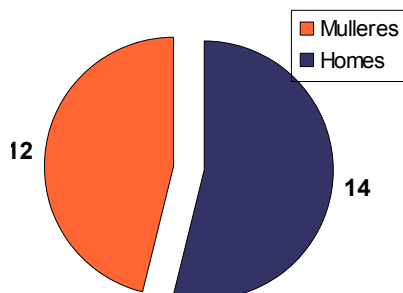
. Lugares onde se realizou.

- Local do Plan Comunitario de Teis.
- Aula de informática do Centro Municipal de Ríos-Teis.
- Servizos e recursos do barrio.
- Empresas do barrio.

DATOS RELATIVOS AOS USUARIOS/AS DE CADA CURSO OU ACTIVIDADE

PERFIL DOS E DAS PARTICIPANTES

- clasificación segundo sexo

Gráfico 1 : Desagregación por sexo. Elaboración propia 2018

- clasificación segundo idades e sexo

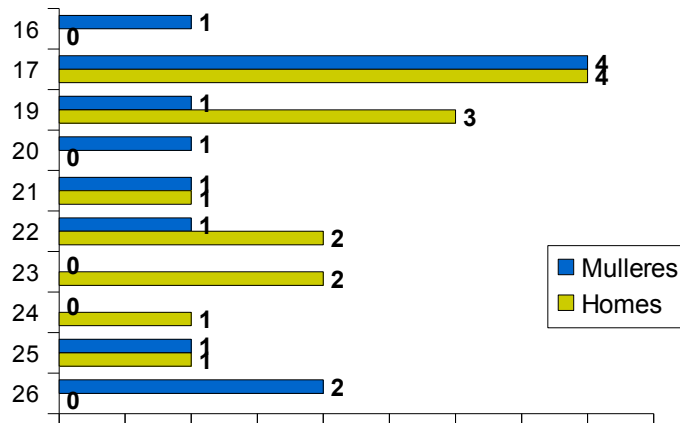

Gráfico 2 : Desagregación por sexo e idade. Elaboración propia 2018.

- Clasificación segundo estudos e sexo.

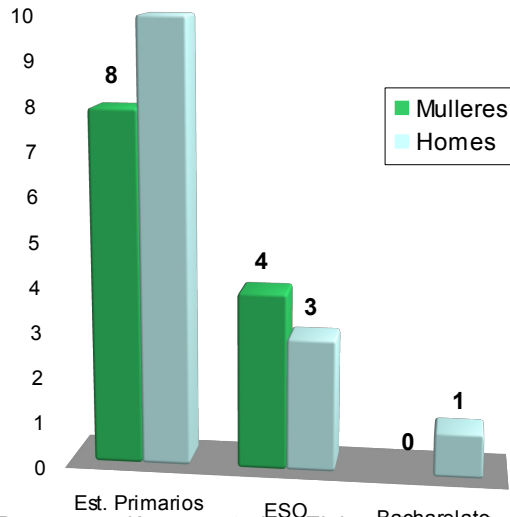

Gráfico 3 : Desagregación por estudos. Elaboración propia 2018

- Clasificación segundo factores de vulnerabilidade e sexo.

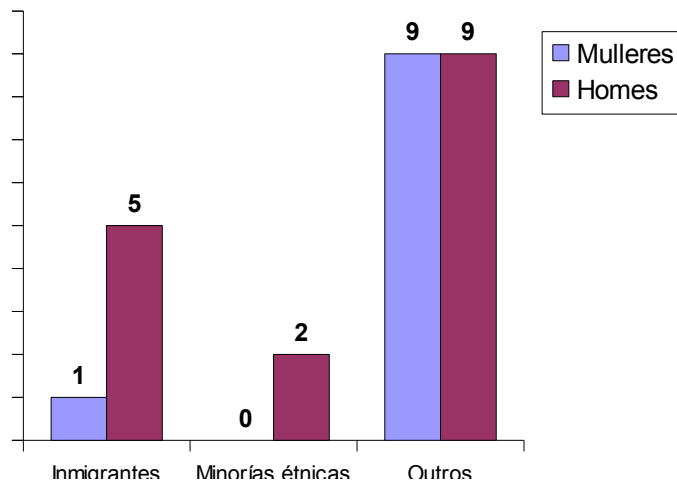
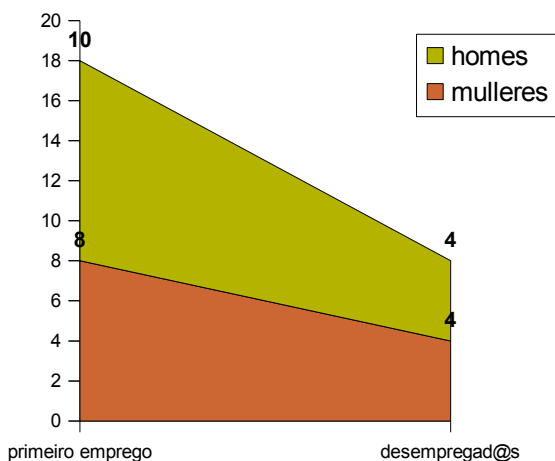

Gráfico 4 : Desagregación por factor de vulnerabilidade. Elaboración propia 2018

- Clasificación segundo situación laboral e sexo.

Gráfico 5: Desagregación por situación laboral. Elaboración propia 2018.

- Outros datos de interese.

A asistencia ás sesións formativas dos módulos, pódese dicir que foi regular na maioría das persoas atendidas, o cal nalgúns dos casos supuxo un verdadeiro esforzo de adaptación e desenvolvemento da constancia para ditos participantes, que levaban moito tempo sen asistir de forma regular a ningunha acción formativa de calquera tipo.

No primeiro periodo do programa, no mes de outubro, unha das persoas amosou dificultade dende o comezo para manter unha asistencia regular no itinerario de inserción, causando baixa a principios de decembro por incumprimento dos horarios establecidos. Así mesmo outro dos participantes causou baixa a finais do programa, e ate ese momento non obtivera unha asistencia continuada. En contraste, durante o transcurso desta edición foron dúas as persoas que se incorporaron a esta primeira edición, unha delas pouco despois do comezo que cumpriu un seguimento total do seu itinerario a partir da súa alta; e outra cara finais do programa, con escaso tempo de adaptación, polo que se valorou a posibilidade de continuar na segunda edición, desta vez dende o comezo. Outro dos participantes tamén continuou o itinerario na segunda edición debido a súa incorporación noutra acción formativa e posteriormente nun traballo, polo que se mantiveron titorías de seguimento e apoio personalizado que precisaron do establecemento dun novo itinerario.

En canto ao segundo periodo (2018), salvando algunha excepción a asistencia tanto aos módulos formativos como as titorías foi regular, obtendo a maioría de participantes máis do 80% de asistencia. Esta edición viuse marcada polo abandono do itinerario a finais do mes de febreiro de dúas das participantes debido a súa inserción laboral,

A puntualidade nas sesións formativas mantívose nuns niveis medios ao longo de todo o programa, sendo máis baixa nos momentos posteriores aos períodos vacacionais (nadal, entroidos), posiblemente debido á influencia do entorno sociofamiliar dos/as participantes. Cómpre sinalar que a pesar disto, valóranse como positivos os niveis de asistencia acadados dado o perfil das persoas asistentes e a súa falta de hábito no seguimento de accións formativas ata o momento.

No transcurso do programa, fíxose necesario reaxustar algún dos Itinerarios personalizados, tanto no tocante a obxectivos como no que respecta ás prácticas prelaborais, para adaptalos ao ritmo do desenvolvemento das habilidades e aptitudes dos/as participantes. Isto determinou cuestións como a frecuencia das titorías persoais e outras accións levadas a cabo como o contacto cos/as profesionais de referencia das entidades derivadoras ou a realización ou non de prácticas en empresas.

Para finalizar, no que corresponde ás prácticas prelaborais, foron seis as persoas participantes, tres por cada periodo, amosando unha asistencia totalmente regular e puntual ás mesmas facendo un alto aproveitamento desta acción. No periodo 2018, outras tres persoas eran merecedoras dunha incorporación ás prácticas pre-laborais, pero en dous dos casos ambos participantes abandonaron o itinerario ao pouco ou xusto antes de comezar, mentres que outra das participantes caeu gravemente enferma.

•**Coordinación e derivacións de participantes.**

O número de derivacións foi de 29 mozas e mozos dende diversos servizos: UTS Travesía, UTS Teis, Alborada Centro de Menores, Colexio Possumus, Asociación Arela, Programa de Infancia e Familia, Centro Seixo, así como rapaces/as con contacto directo co Plan Comunitario de Teis, que foron un total de 7. Destas derivacións producíronse abundantes descartes ao non lograr contactar directamente coas persoas derivadas ou non presentarse as entrevistas de pre-selección.

Como característica principal nesta edición, o programa foi adaptado aos perfís dos/das participantes, sendo posible a realización do itinerario sen acudir aos módulos formativos ou acudindo parcialmente, adaptándose así ás persoas con cargas familiares que non podían acudir diariamente á acción formativa ou que xa posuían habilidades adquiridas.

O perfil para este tipo de actuacións que requiren dun itinerario personalizado, precisan de derivacións moi concretas e racionalizadas cara ao aproveitamento total das accións. Por este motivo, trala derivación fixéronse entrevistas individualizadas para coñecer aos e ás posibles participantes, onde eles/as se presentaban e indicaban o que estaban a facer nese momento ou o que tiñan en proxecto.

Unha vez coñecidos os casos, tras unha profunda reflexión estableceuse a priorización de rapaces e rapazas que máis se axustaban ao perfil requerido.

As derivacións foron priorizadas de antemán polos/as profesionais de referencia como se reflicte no gráfico:

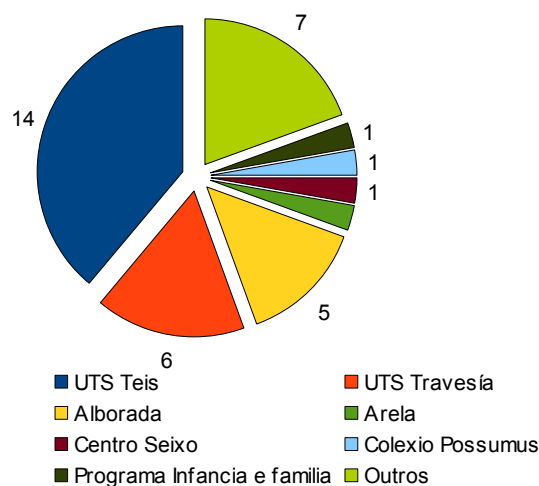

Gráfico 6: procedencia das derivacións Elaboración propia 2018.

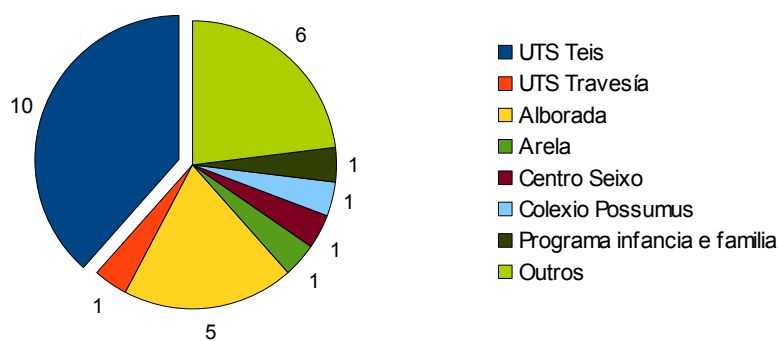

Gráfico 7: procedencia das derivacións seleccionadas. Elaboración propia 2018.

No que se refire a **coordinación e seguimento** cos/as profesionais de referencia que efectuaron as derivacións, foi coma sempre indispensable cara a consecución dos obxectivos marcados no inicio da intervención.

Nesta edición coma en anteriores, o alto grao de coñecemento tanto do programa como das profesionais que o levan a cabo, así como dos protocolos de priorización e seguimento dos casos, facilitou moi favorablemente o entendemento entre os/as diferentes profesionais implicados/as nos Itinerarios.

•Perfil das persoas con inserción laboral:

Na súa maioría, as peculiaridades dos/as participantes e do propio programa imposibilitan a súa evolución inmediata cara a unha inserción laboral a curto prazo, xa que o punto de partida sitúanos nun contexto prelaboral con moitos déficits. A acción formativa supón un paso previo cara ao acceso ao mundo laboral, tendo en conta que o perfil dos/as participantes determinan unha serie de dificultades engadidas: carencia de competencias sociolaborais, as idades, a escaseza de formación, responsabilidades familiares e complexos contornos familiares... Pese a estás condicións, nesta edición foron varias as insercións laborais que se deron. Ate **cinco participantes** remataron o itinerario debido a súa incorporación ao mercado laboral, catro delas con contrato (3 delas en empresas da cidade e unha nas comunidade das Illes Balears) e unha en economía submerxida como asistentas persoal de unha persoa da terceira idade. En todos os casos, excepto no da persoa que emigrou mantívose o itinerario dado de alta facendo un seguimento da actividade laboral.

Noutros casos, malia que algún e/ou algunha alumna poidan presentarse como perfís de posibles traballadores/as sen problemáticas específicas, no trato directo e continuado amosan maioritariamente unha carencia de habilidades e referentes que imposibilitan, a curto prazo, o acceso ao mercado laboral dun xeito plenamente normalizado.

AVALIACIÓN E SEGUIMENTO

Obxectivos acadados

- Asistencia regular e continuada ao longo da acción formativa: 75%.

- Aproveitamento e adquisición competencias persoais e habilidades sociais²: 71%.
- Aproveitamento e asimilación dos contidos de habilidades prelaborais: 70%
- Aproveitamento e asimilación dos contidos de informática e TICs: 90%
- Grao medio-alto de satisfacción cos Itinerarios marcados
- Grao medio-alto de satisfacción coa actividade formativa
- Alto grao de satisfacción coas prácticas prelaborais previstas
- 82% do total dos Itinerarios de inserción inicialmente deseñados levados a término (27 itinerarios), fronte a 18% de abandonos prematuros dos Itinerarios.

Dentro dos Itinerarios finalizados de forma efectiva:

- 55% de seguimento total e consecución de obxectivos (15 participantes)
- 20% de seguimento e consecución parcial dos obxectivos (5 participantes)
- 25% de non consecución dos obxectivos (7 participantes)

A este respecto, pódense consultar os informes de resultados dos Itinerarios recollidos na aplicación informática do Plan Galego de Inclusión.

Protocolo de seguimento de actuacións e participantes

O protocolo de seguimento dos/as participantes quedou estruturado desde o principio das actuacións a través das modificacións solicitadas e a planificación previa realizada sobre o propio itinerario.

Destacar, que pese a que as derivacións foron realizadas por diferentes servizos e profesionais o contacto permanente, facilitou de maneira significativa un seguimento real dos/as participantes propiciando, en algúns dos casos, toma de decisións importantes relativas aos casos nos servizos externos. Ao final do programa obtívose unha valoración bastante aproximada das alternativas e expectativas coas que poden contar cada un/unha deles/as.

Naqueles casos nos que as/os participantes accederon derivados das UTS, realizouse unha valoración final de aproveitamento das actuacións do programa, así como posibles vías de continuidade nas actuacións previstas desde o servizo de atención primaria.

---

²Sobre o desenvolvemento dos módulos teóricos de habilidades sociais, prelaborais e informática, pódese ler en detalle no apartado de valoración dos formadores.

Valoración xeral dos módulos polos/as docentes:

O **módulo de habilidades sociais** é o que ten máis peso dentro do programa en comparación cos outros xa que coa adquisición destes coñecementos favorécese a comprensión e asimilación de conceptos orientados a busca de emprego e o manexo de novas tecnoloxías.

O perfil dos/as participantes é moi concreto e, aínda que cada un ten as súas características persoais, poden establecerse carencias emocionais e de aprendizaxe comúns. En todos e todas elas prodúcese unha desmotivación cara a vida en xeral en idades moi temperás, que, en consecuencia, só favorecen á realización de hábitos de vida pouco saudables a nivel físico e mental, ademáis da dificultade, cada vez máis grande a medida que pasa o tempo, de desenvolver aprendizaxes novas para poder levar a cabo uns estudos específicos ou un posto de traballo de maneira normalizada.

Por estes motivos o traballo individualizado e grupal, levado a cabo neste módulo, é básico para que poidan visibilizar outras alternativas con apoio e esforzo persoal e que sexan conscientes das súas potencialidades. A mellora da autoestima e autoconcepto foi algo presente en moitas das actuacións e actividades que se levaron a cabo. A asertividade, a toma de decisións e a resolución de conflitos foron os temas seguintes nos que cabe destacar que a participación constante dos grupos deu pé a facer moitas dinámicas para poder poñer en práctica os conceptos clave de cada un e permitiu traballar a xestión das emocións cara a organización, toma de decisións e control das súas vidas. Neste senso cabe destacar a similitude entre os grupos do primeiro e do segundo periodo, nos que as habilidades de partida (especialmente do autocontrol, seguimento de pautas e recoñecemento de autoridade) foron, nalgúns casos, baixos e houbo que realizar un traballo moi intenso neste ámbito, con resultados variables segundo as persoas participantes.

En canto a cohesión grupal: no primeiro periodo foi menor debido as diferenzas de idade e madurez, nas que habería que destacar unha división grupal entre os máis xóvenes, menos concienciados acerca da necesidade de obter formación de cara a consecución de un emprego ou ampliar os seus coñecementos; e os máis maiores, con maior percepción da realidade e maior preocupación por incorporarse ao mundo laboral. Así, por unha banda conseguíronse melloras en actitudes como o seguimento de pautas ou a constancia, mentres que por outra, nunha minoría persistiron cuestións relacionadas

co autocontrol ou condutas desafiantes, que comprenderá continuar a traballar, desta vez noutros marcos, ao remate do programa. En todos os casos, coordináronse pautas a seguir con posterioridade ao remate dos Itinerarios dos/as participantes coas profesionais de referencia.

Cabe destacar que na segundo periodo deuse unha maior cohesión grupal dende o inicio, que favoreceu o bo ambiente, apoio mutuo e maior participación entre os e as participantes. No periodo 2018, ao ser un grupo máis homoxéneo con necesidades similares provocou unha preocupación por parte da maioría de participantes en atender e axudar á/ao compañeira/o sempre que fose necesario e a non ter reparo en ser axudada/o.

En ambos os periodos 2017 e 2018, a influencia dos entornos familiares foi moi importante como en anteriores ocasións, polo que tentouse adaptar itinerarios ás realidades das/os participantes. Na primeiro periodo, das tres persoas que realizaron o itinerario de maneira individualizada, dúas tiñan responsabilidades familiares polo que a realización do programa desta maneira facilitou a súa asistencia e bo rendimento. Na segunda edición a influencia dos entornos sociofamiliares foi maior, e condicionou que nalgún caso ás participantes non puideran acudir con regularidade.

No que se refire ao **módulo de habilidades prelaborais** hai que sinalar que presentaba os contidos máis específicos do curso. Polo que, durante o desenvolvemento do módulo, establecéronse uns alicerces sobre a predisposición inicial para buscar un traballo, métodos e posibilidades de busca de emprego e elaboración personalizada do C.V. e carta de presentación. Sobre eles asentáronse despois os contidos formativos e de busca activa de emprego: primeiro con apoio e de forma autónoma despois. Adestráronse tamén na entrevista e, por último, nos seus obxectivos profesionais e formativos para comezar a crear un proxecto de vida a curto prazo.

Débense diferenciar dúas tendencias no relativo ao acceso ao mercado laboral. Por unha banda, os casos nos que xa existía experiencia laboral previa e, por outra, os casos nos que buscan o seu primeiro emprego e/ou o seu primeiro proxecto vital. A pesar do feito de que estas diferenzas nas situacións de partida repercutiu en boa medida -tanto nas demandas dos/as participantes a este respecto, como na súa motivación de cara a este módulo- en ambos os casos, as actividades propostas tentaron responder ás múltiples demandas e expectativas. Factores que se valoraron para a posibilidade de

realización do período de prácticas. Todo isto fíxose posible, unicamente con flexibilidade nas propostas, nos Itinerarios e na propia concepción das accións a través dos módulos.

A sección do módulo dedicada ás **novas tecnoloxías** supuxo unha motivación xeralizada no desenvolvemento do módulo prelaboral. Favoreceu o coñecemento e acceso por parte de algúns/unhas ao computador e ao manexo de internet como unha ferramenta mais para o desenvolvemento no ámbito laboral. Os puntos de partida e os coñecementos eran diversos xa que o uso do computador e de internet era elevado por parte de algúns/unhas e outros/as case non dispoñían de ningún sobre o manexo de sistemas informáticos básicos. Ferramentas como o correo electrónico, os procesadores de texto, ou os motores de busca de internet, ás que algúns dos participantes non estaban afeitos, foron habitualmente empregadas durante as sesións.

Neste módulo, impartido na aula municipal de computadores de Ríos, os e as participantes traballaron en parellas e en grupo, reforzando as súas habilidades para o traballo conxunto.

O uso continuado da rede para a busca de emprego resultou enriquecedor e positivo para os/as participantes e o contacto real coas ofertas de emprego. Ao tempo, posibilitou un afrontamento directo coa realidade para reflexionar na importancia dos estudos e da preparación específica para determinados postos de traballo que lles interesaban.

Valoración do período de prácticas polos/as docentes:

Desde o comezo da acción formativa a grande maioría das/os participantes amosaron moito interese no desenvolvemento das prácticas en empresa.

Aínda que algunhas/algúns das/os participantes carecían de experiencia laboral e centraban a súa motivación en completar os seus estudos regulados ou acceder a outros tipos de formación; outras/os contaban con experiencias laborais previas (sexan de carácter formal ou informal) e atopábanse máis orientados/as cara á busca de emprego, pero en ambos casos, a meirande parte delas/es amosaba interese pola realización das prácticas.

Á hora de valorar o acceso ou non a prácticas prelaborais tívose en conta igualmente o nivel de desenvolvemento de habilidades acadado ao longo dos Itinerarios

(como se reflicte na aplicación informática), como a puntualidade, o acatamento de ordes, recoñecemento de autoridade, etc...

Pola parte organizativa a complexa situación na que sigue o mercado laboral supuxo unha dificultade para facilitar a posibilidade de conveniar o período de prácticas con múltiples empresas do barrio.

Finalmente accederon ás prácticas un total de seis participantes, tres no período 2017 e outras/os tres no 2018, en dúas empresas do barrio: unha ferretería e un supermercado. O resultado destas prácticas foi moi satisfactorio, cunha grande colaboración por parte das empresas e moita implicación por parte das/os participantes. Así mesmo hai que destacar que outros dous participantes non chegaron a realizar as prácticas, pese a estar seleccionados para as mesmas, debido ao seu abandono do itinerario, o cal fai entrever que non estaban preparados para as mesmas e a valoración que se fixo respecto a súa realización fora errónea. É necesario destacar nos aspectos positivos a incorporación laboral dunha das persoas que realizou as prácticas prelaborais na empresa onde as realizou, o cal supuxo un éxito en todos os sentidos.

Resultado de indicadores de avaliación

Indicadores de avaliación

Obxectivos 1 e 3:

*Ver datos resultados obtidos.

Obxectivo 2:

.Nº de mozas e mozos derivados dos servizos: 29

.Nº de mozos e mozas titorizadas: 30

.Nº de seguimentos realizados: 30

.Nº de mozas e mozos da poboación xeral- sen derivación previa: 7

Obxectivos 4 e 5:

.Total complementaridade cos Colectivos, servizos sociais e profesionais colaboradores

.2% Poboación xeral implicada.

.6% Colectivos, servizos sociais e profesionais colaboradores.

- .Grao de implicación de usuarios/as e axentes sociais participantes: Medio
- .Grao de satisfacción de usuarios/as e axentes sociais participantes: Medio-alto
- .Alto grao de coordinación e cooperación dos/as profesionais e recursos implicados.

CONCLUSIÓNS

O período de derivacións e a realización das posteriores entrevistas realizouse con certa premura para poder definir o perfil dos/as participantes e os Itinerarios Personalizados de Inserción Sociolaboral.

A priori, foi importante artellar un sistema de traballo individual e grupal baseado na motivación previa dos/as mozos e mozas que conxuntamente cos factores externos e individuais provocará a súa paulatina implicación e continuidade nos proxectos de inserción sociolaboral.

Finalmente, unha vez rematados os Itinerarios e avaliadas as actuacións, son diversos os aspectos claves a ter en conta:

.O principal factor a ter en conta é, como se comentou anteriormente, a adaptación ás características persoais e sociofamiliares das/os participantes, polo que se diferenciou a maneira en que cada cal participaba no programa: Itinerario grupal (módulos formativos e titorías de inserción socio-laboral), nos que a duración dos módulos foi de un mes por periodo, con titorías semanais e ca posterior continuación do itinerario de maneira individualizada; e o Itinerario individualizado (titorías de inserción socio-laboral), con duración determinada pola consecución dos obxectivos e na que se mantivo unha titorizaxe semanal continua.

.As poucas experiencias laborais previas dunha parte importante dos/as participantes así como as diversas responsabilidades familiares, inciden tanto no interese xeral do grupo como na toma de conciencia da súa realidade. Oito das/os participantes nesta edición contaban con experiencias laborais previas, mais predominando a economía submerxida, e todas elas, porén, de curta duración. Os restantes participantes, con idades polo xeral máis baixas, centraban a súa busca no acceso ao primeiro emprego ou a completar a súa formación.

.A necesidade real dunha reflexión inicial, que as/os resituase e as/os fixera conscientes da necesidade de adquirir e mellorar as habilidades sociais precisas para o acceso ao actual mercado de traballo (case inexistente) ou o seguimento de accións formativas.

En liñas xerais, o programa evolucionou en dúas direccións parellas; por unha banda, os proxectos de inserción individualizados e por outra, o traballo grupal, dentro dos seus Itinerarios, que foi evolucionando axeitadamente chegando a acadar os obxectivos establecidos previamente no programa:

- .Asunción e cumprimento de horarios e regularidade na asistencia
- .Establecemento dun plan formativo-laboral que permite o aumento das perspectivas tanto formativas como laborais e principalmente como fonte de motivación.

Estas actuacións, supuxeron a reactivación, en moitos casos, cara ao mundo académico/formativo e a busca activa -real- de emprego de forma organizada e continua.

Como en edicións anteriores, o perfil dos/das destinatarios/as vaise modificando co paso do tempo polo que fixo preciso adaptar os contidos teórico-prácticos as demandas e realidades dos mozos e mozas.

Así, o adestramento en habilidades sociais céntrase en adquirir e mellorar as rutinas establecidas de modo xeral polo que é preciso incidir no establecemento duns horarios normalizados, achegamento aos diferentes recursos, asumir responsabilidades, ser consciente da realidade en canto a necesidade de formación e de adaptación das expectativas sociolaborais á realidade e establecer as demandas de maneira continuada (BAE planificada e continuada...).

A combinación de todas estas cuestións posibilita a nivel grupal que se establezan e manteñan horarios, o traballo en equipo, vivenciar a realidade actual, etc... En definitiva, acadar melloras e posibilitar cambios que propicien a inserción sociolaboral “real” nos diversos casos.

No tocante as/aos participantes derivadas/os hai que sinalar que se deron algunhas circunstancias que marcaron o devir do programa. Destacar a configuración dos

grupos en ambos os periodos, xa que, de maneira casual, no periodo 2017 o grupo conformouse por homes na súa casi totalidade o que ocasionou (ente outras posibles causas) a baixa prematura de única muller participante. No 2018, a conformación foi inversa e só había dous homes no grupo, pero curiosamente neste caso non incidiu negativamente na evolución e desenvolvemento dos itinerarios.

A realidade que nos atopamos no perfil de mozos e mozas fainos crer que sería necesario seguir traballando a posteriori cos/as destinatarios/as dos Itinerarios para que logren acadar e manter os seus propios obxectivos tanto persoais, (nalgúns casos, recentemente definidos), como profesionais onde o nivel de esixencia requirido sexa paulatinamente máis elevado. Unha duración máis prolongada de proxectos deste tipo permitiría acadar mellores resultados e unha maior efectividade da acción, xa que tanto polas características do colectivo da xente moza como polas circunstancias sociofamiliares que rodean os/as participantes do A Punto Teis, hai certos aspectos que só son traballables a medio ou mesmo longo prazo cun acompañamento dos/as rapaces/as. A isto, súmase unha oferta formativa / laboral practicamente inexistente para algúns dos perfís cos que se traballa neste programa, debido tanto á súa idade como características persoais (destrezas, habilidades e motivación), o que en moitas ocasións devólveos/as na finalización deste programa a situacións de vulnerabilidade moi similares ás do punto de partida, nas que o traballado durante o mesmo pode resultar insuficiente para superar a súa situación de exclusión.

Como aspectos positivos, destacar os bos resultados obtidos nun bo número dos mozos e mozas que participaron, onde se observou un maior desenvolvemento de habilidades sociais, a adquisición de pautas para realizar unha busca de emprego activo, e, en definitiva, a clarificación de obxectivos que lles permitirá seguir o camiño de cara á inserción social e laboral.